

Justyna Woszczyk

Słowo o Jubilacie

Studia Rossica Posnaniensia 39, 5-8

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SŁOWO O JUBILACIE

ABOUT THE JUBILARIAN

Profesor zw. dr hab. Antoni Markunas urodził się 19 sierpnia 1943 roku na Kresach, w najdalej wysuniętym na wschód, urozmaiconym pod względem etnokulturowym zakątku przedwojennej Rzeczypospolitej. Jest absolwentem Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie w 1968 roku jako pierwszy magistrant prof. T. Poźniaka uzyskał magisterium w zakresie filologii rosyjskiej. W tymże roku związał swoje dalsze życie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i rozpoczął, z rekomendacji pierwszego Dyrektora Filologii Rosyjskiej prof. Z. Barańskiego, pracę na stanowisku lektora języka rosyjskiego. Tutaj przeszedł wszystkie kolejne szczeble kariery naukowej i zawodowej. W 1974 roku, pod kierunkiem prof. L. Leji, uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie rozprawy doktorskiej *Film w nauczaniu języka rosyjskiego na studiach rusycystycznych*, zaś w roku 1984 habilitował się rozprawą noszącą tytuł *Środki audiowizualne w glottodydaktyce*. Tytuł naukowy profesora, z rąk Prezydenta RP, otrzymał w 1993 roku, a w 1998 roku przez ministra edukacji narodowej został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

W trakcie swej wieloletniej działalności naukowej Profesor Antoni Markunas wielokrotnie przebywał na stażach, wyróżniał się dużą aktywnością w życiu naukowym w kraju i za granicą, która wyrażała się udziałem w licznych konferencjach, sympozjach specjalistycznych, kongresach. Profesor Antoni Markunas był też współpomysłodawcą, a następnie organizatorem 10 wielkich cyklicznych konferencji międzynarodowych „Rusycystyka Europejska a Współczesność”, które przyciągały nie tylko uczestników krajowych, lecz także zagranicznych (np. Rosji, Ukrainy, Białorusi, a także Niemiec, Australii, Kanady, Izraela), i spotykały się z wysoką oceną zewnętrzną oraz kierownictwa Uczelni. Brał udział w międzynarodowych kongresach pod egidą MAPRJAŁ (Międzynarodnaja Assocjacja Priepodawatelej Russkogo Jazyka i Litieratury).

Na dotychczasowy dorobek naukowy i dydaktyczny Profesora składa się: 27 książek, w tym 3 monografie, oprócz tego ponad 130 artykułów i innych prac szerokiego spektrum ogłoszonych drukiem w Polsce i na świecie (także we współautorstwie).

Sylwetka naukowa, działalność badawcza i dydaktyczna Profesora Antoniego Markunasa kształtowała się w dwóch zasadniczych etapach. Jego zainteresowania badawcze mają interdyscyplinarny charakter i ogólnodydak-

tyczną wartość. Osiągnięcia badawcze, jak stwierdza sam Profesor, uważane są za wielowymiarowe, politematyczne i prekursorskie. W początkowym okresie działalności naukowej głównym przedmiotem badań Profesora była interdyscyplinarna specjalność technologii kształcenia językowego na poziomie uniwersyteckim oraz glottodydaktyka neofilologiczna. W Polsce stał się prekursorem badań nad nauczaniem języka rosyjskiego na filologii rosyjskiej w oparciu o czynniki komplementarne i integrujące językoznawstwo, psychologię, psycholingwistykę, socjolingwistykę, pedagogikę i dydaktykę ogólną oraz dokonał weryfikacji empirycznej założeń teoretycznych. Podejmując szeroki zakres problemów badawczych, które znalazły swój wyraz między innymi w monografii *Wybrane zagadnienia dydaktyki języka kierunkowego na neofilologii*, Profesor Antoni Markunas trafnie połączył teorię i praktykę dydaktyczną. Są one, według Profesora, połączeniem problematyki konwenującej z całokształtem językowego kształcenia studentów na neofilologii, dają teoretyczną podbudowę pod organizację i realizację efektywnego procesu glottodydaktycznego na tym szczeblu oraz zawierają konkretne propozycje co do taksonomii celów kształcenia w zakresie języków obcych, składników układu glottodydaktycznego, rekomendacje odnośnie ćwiczeń językowych, konwersatoriów, proseminariów i seminariów magisterskich, jak i wykładów. Profesor określił poziom poprawności językowej, jak również system kontroli i oceny opanowania języka docelowego jako wiodącej specjalności, nadając im tym samym charakter innowacyjny.

Następny obszar eksploracji naukowych Profesora Antoniego Markunasa obejmuje przede wszystkim leksykografię subjęzyków: prawosławia rosyjskiego oraz ukraińskiego, rosyjskiej terminologii biznesu, historii, żargonu młodzieżowego, kultury i sztuki, kulturologii, dyskursu politycznego, pedagogiki, psychologii pedagogicznej, stylistyki ortofonicznej i analizę konfrontatywną peryfraz, eufemizmów i paronimów. Ten etap działalności naukowej zaowocował 24 publikacjami książkowymi (opracowania prezentujące rezultaty poszukiwań są w posiadaniu Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych w Waszyngtonie i Państwowej Biblioteki Rosyjskiej w Moskwie) oraz artykułami, które mają charakter poznawczo-kształcący i dydaktyczno-translatoryczny.

Na szczególną uwagę zasługuje wydany podręcznik akademicki *Stylistyka ortofoniczna współczesnego języka rosyjskiego*, napisany we współpracy z uczonymi z Uzbekistanu, zawierający rezultaty kolejnego spektrum zainteresowań zawodowych Profesora. Podręcznik ten jest przydatny i cenny ze względu na wymawianiowe normy języka literackiego i kolokwialnego, które są niezwykle trudne do opanowania przez obcokrajowców. dopełnieniem w doskonaleniu kształcenia studentów, jak i wzbudzaniu ich zainteresowania wiedzą kulturową jest drugi skrypt, który eksponuje unikatowe wytwory dorobku kulturowego Rosji. Zawarte i opisane w nim dobra materialne, dzieła sztuki, perły architektury, arcydzieła sakralne, zabytki

i przeróżne osobliwości dziedzictwa narodowego Rosjan są dla studenta slawistyki wschodniej bezcennym uzupełnieniem wiedzy i kompetencji zawodowych.

Wieloletnią pracę Profesora Antoniego Markunasa wypełniła nie tylko działalność naukowa, ale i dydaktyczno-organizacyjna, a istotne osiągnięcia w tej dziedzinie są w pełnej mierze zasługą Jego wytrwałej, rzetelnej, odpowiedzialnej, zorganizowanej pracy i życzliwego nastawienia do ludzi. Duża aktywność Profesora wyraża się w prowadzeniu wszystkich typów zajęć uniwersyteckich: ćwiczeń praktycznych, konwersatoriów, seminariów, wykładów i seminariów magisterskich. W tym zakresie zdobył ogromne doświadczenie, którym chętnie dzielił się ze studentami, z dużym oddaniem i niepowtarzalną charyzmą przekazywał swoją imponującą wiedzę żądnym nowych wiadomości słuchaczom studiów zaocznych, dziennych, wieczorowych, podyplomowych, a Jego zajęcia zapewniały im nie tylko przygodę intelektualną, lecz pozwalały na urzeczywistnienie ich pasji, rozwoju zainteresowań, poszerzania horyzontów i doskonalenia warsztatu twórczego. Oryginalność i skuteczność realizował także w innych placówkach, takich jak: Wyższa Szkoła Wojsk Pancernych, Sztab Wojsk Lotniczych, Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych, Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego, Oddział Doskonalenia Nauczycieli, a ponadto Wyższe Szkoły Pedagogiczne Olsztyna i Szczecina. Profesor Antoni Markunas wykształcił około 500 magistrantów i wypromował 7 doktorów. Jego wykłady i seminaria zawsze cieszyły się nieprzeciętnym zainteresowaniem, a szeroki wachlarz tematyczny (technologia kształcenia, dydaktyka i metadydaktyka języka rosyjskiego i innych języków obcych, prawosławie rosyjskie, interkulturowość, przekładoznawstwo, rosyjski język mass mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnych) przyciągał najbardziej dociekliwych i zafascynowanych studentów i absolwentów. W latach 1985–1990 sprawował funkcję prodziekana Wydziału Filologii, a potem Wydziału Neofilologii, wprowadzając w tym czasie rozwiązania usprawniające działanie tych wydziałów. Od 1991 roku sprawował urząd dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej, w trudnych i przelomowych dla rusycystyki chwilach zmagając się z pojawiającymi się problemami. Dzięki inspiracji Profesora, Jego pomysłowości i niezawodnej intuicji zostało zainicjowanych szereg dobrych decyzji, które pozwoliły zmodernizować, unowocześnić codzienną pracę kierowanej jednostki i uzyskać czołowe miejsce w nieoficjalnym rankingu krajowym. Podczas sprawowania funkcji dyrektora na szczególne uznanie zasługuje powołanie przez Profesora Antoniego Markunasa m.in. bifurkacyjnych studiów w zakresie filologii rosyjsko-ukraińskiej, otwarcie łączonych studiów filologii rosyjskiej z lingwistyką stosowaną, reaktywowanie studiów zaocznych, utworzenie studiów podyplomowych kształcenia tłumaczy języka rosyjskiego. Kreatywność Profesora pomogła zorganizować i otworzyć Pracownię Anglistyki,

Pracownię Ukrainistyki i wyodrębnić Zakład Komparatystyki Literacko-Kulturowej. Będąc jednym z najdłużej sprawujących urząd dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej, Profesor Antoni Markunas przyczynił się do podniesienia efektywności badań i poprawy jakości kształcenia studentów. Za kadencji Profesora Instytut otrzymał Certyfikat jakości Kształcenia wydany przez Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną oraz pozytywną ocenę Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Długoletnia misja Profesora Antoniego Markunasa na UAM zaowocowała operatywnością organizacyjną. Obok tworzenia cyklicznych międzynarodowych konferencji naukowych Profesor pełnił funkcję naczelnego redaktora „*Studia Rossica Posnaniensia*”. Pod Jego redakcją ukazało się 10 tomów zeszytów naukowych. Zasiadał w komitetach redakcyjnych periodyków „*Przegląd Rusycystyczny*” i „*Glottodidactica*”. W trakcie wieloletniej działalności naukowo-dydaktycznej niejednokrotnie oceniał dorobek ludzi nauki, recenzował różnorodne materiały przeznaczone do druku, jak również brał czynny udział w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz uczestniczył w procedurach uzyskania tytułu profesora.

W latach 2003–2013 Profesor Antoni Markunas sprawnie i niezawodnie kierował Zakładem Pragmatyki Komunikacyjnej Języków Obcych, zachęcał doświadczonych wykładowców do dzielenia się wiedzą i umiejętnościami z młodszymi pracownikami oraz własnym przykładem motywował młodą kadrę naukowców i pragmatyków do solidnej i efektywnej pracy zawodowej. Pełen profesjonalizmu, mądrości i wiedzy 25 lat przewodniczył Wielkopolskiemu Okręgowemu Komitetowi Olimpiady Języka Rosyjskiego, przyczyniając się do utrzymania wciąż wysokiego poziomu tego prestiżowego konkursu.

Za swoją działalność Profesor był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, medalami Komisji Edukacji Narodowej, za Zasługi dla Obronności Kraju, medalem Mickiewicz-Puszkina oraz medalem Złotym za Długoletnią Służbę. Otrzymał również Odznakę Honorową za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego, a także Zasłużonemu Obywatelowi Miasta Poznania.

Ukazana powyżej droga życiowa Profesora w pełni odzwierciedla Jego niezwykle aktywną działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i społeczną. Ten wybitny, cieszący się uznaniem uczony, wyrozumiały, sprawiedliwy wychowawca, doskonały i perfekcyjny organizator, życzliwy promotor, jest ponad wszystko radosnym, uśmiechniętym, pełnym poczucia humoru i pogody ducha wspaniałym Człowiekiem.

Dziękując Jubilatowi za przekazaną wiedzę i okazane wielkie serce, pragniemy życzyć dobrego zdrowia, dalszych szczęśliwych lat spędzonych w gronie rodziny i przyjaciół, kolejnych owocnych lat pracy twórczej i spełnienia marzeń.

Justyna Wo s z c z y k